

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 28 februari 1936 kl. 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1936/1937 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensionsväsendet, utom i vad angår anslaget till allmänna indragningsstaten.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande i anledning av följande av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående regleringen av utgifterna för budgetåret 1936/1937 under riksstatens elfte huvudtitel.

Beträffande utredningen i de i utlåtandet omförmälda ärendena får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 januari 1936 (XI h. t.).

A. Civila pensionsväsendet.

1:o) **Pensionering av civila tjänst innehavare.** Under punkten 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att — under förutsättning att lag om användande av vissa till fonden för pensionering av civila tjänst innehavare inflytande medel antages i huvudsaklig överensstämmelse med förslag, som i särskild ordning förelägges riksdagen — till *Pensionering av civila tjänst innehavare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 5,200,000 kronor.

Anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget till ett belopp av 2,645,000 kronor.

Av anslaget bestridas huvudsakligen följande utgifter, nämligen *dels* jämlikt kungörelsen den 31 maj 1935 (nr 262) kostnaderna för pensioner enligt lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension, såvitt angår andra verk och inrättningar än postverket, statens vattenfallsverk, domänverket och försäkringsinspektionen — vad angår domänverket utgå dock från anslaget pensioner, som beviljats före 1912 års början — *dels ock* jämlikt kungörelsen den 31 maj 1935 (nr 263) kostnaderna för pension och uppskjuten livränta enligt civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 (nr 442) vid samtliga verk och inrättningar utom affärsverken samt vissa verk med specialbudgeter.

Bihang till riksdagens protokoll 1936. 8 saml. Nr 11.

Såsom uppbördsmedel skola å anslaget bokföras de bidrag till pensionsutgifterna från anslaget, som på grund av bestämmelserna i 1907 års pensionslag och civila tjänstepensionsreglementet bestridas från civila pensionsfonden. Nämnade bidrag utgå efter vissa procent av pensionsutgifterna å anslaget samt tillgodoföras detsamma under budgetåret efter det, å vars utgifter bidragen belöpa.

Under de senaste budgetåren hava ytterligare medel tillförts anslaget från civila pensionsfonden. I syfte att begränsa anslagsbehovet under elfte huvudtiteln har nämligen fonderingen av nämnda fonds inkomster provisoriskt inställts. De till fonden under budgetåren 1932/1933, 1933/1934 och 1934/1935 på grund av föreskrifterna i 1907 års civila pensionslag samt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 279) angående pensionering av efterlevande barn till kvinnliga befattningshavare i statens tjänst inbetalade pensionsavgifterna ävensom avkastningen under samma budgetår av fondens kapital hava sålunda, i den mån dessa medel icke tagits i anspråk för bestridande av på fonden enligt nämnda lag ankommande andel i pensionsutgifterna eller av gottgörelse för enligt förberörda kungörelse utbetalade pensioner, i stället för att fonderas tillgodoförts ifrågavarande anslag. Under innevarande budgetår skall vidare från fonden till anslaget överföras hela det belopp, som enligt av Kungl. Maj:t med stöd av 11 § civila tjänstepensionsreglementet meddelade bestämmelser under budgetåret tillgodoföres fonden.

Chefen för finansdepartementet har framhållit, att frågan huruvida för framtiden fondering borde ske av medel för den statliga tjänstepensioneringen under senare år i olika sammanhang varit under diskussion. Det hade därvid förutsatts, att denna fråga borde göras till föremål för särskild utredning.

Genom beslut den 28 juni 1935 hade också Kungl. Maj:t anbefallt försäkringsinspektionen att verkställa utredning samt, så snart detta med hänsyn till inspektionens övriga arbetsuppgifter kunde ske, avgiva utlåtande beträffande frågan, huruvida och i vilken omfattning fondering för framtiden borde ske av medel för bestridande av kostnaderna för den statliga tjänstepensioneringen.

Jämlikt föreskrift i 1907 års pensionslag skall vetenskaplig sannolikhetsberäkning av den andel, varmed civila pensionsfonden bör delta i utgifterna för pensionering enligt nämnda lag, företagas minst en gång vart femte år. Då den sist verkställda beräkningen slutfördes år 1931, skulle således en ny företagas senast år 1936.

Departementschefen har ansett att igångsättandet av ny dylik vetenskaplig sannolikhetsberäkning borde i avbidan på fonderingsspörsmålets lösning tills vidare anstå. I särskild proposition (nr 16) har framlagts förslag till lag om ändrad lydelse av 11 § lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension, innebärande att föreskriften om vetenskaplig sannolikhetsberäkning verkställande minst en gång vart femte år skulle uteslutas ur paragrafen.

Intill dess ny sannolikhetsberäkning verkställts, har departementschefen

föreslagit, att civila pensionsfondens andel i pensioneringsutgifterna borde fastställas till 17 procent, eller samma procentsats, som fastställts för budgetåret 1934/1935.

Departementschefen har rörande frågan, huruvida den för närvarande genomförda anordningen beträffande användningen av civila pensionsfondens inkomster borde tillämpas även för nästa budgetår, vid det förhållande att utredning i ärendet pågår inom försäkringsinspektionen, icke funnit tillräckliga skäl föreligga att för nämnda budgetår återupptaga den tidigare tillämpade fonderingen av pensionsfondens inkomster.

För möjliggörande av angivna anordning, som innebär avsteg från föreskrifterna i dels 11 § civila pensionslagen, dels ock 11 § civila pensionsreglementet, har i särskild proposition (nr 17) framlagts förslag till lag om användande under budgetåret 1936/1937 av vissa till fonden för pensionering av civila tjänst innehavare inflytande medel.

Departementschefen har i enlighet med av statskontoret verkställd beräkning uppskattat förevarande anslag till 5,200,000 kronor. I förhållande till anslagsbeloppet för innevarande budgetår innebär detta en ökning av ej mindre än 2,555,000 kronor. Vid jämförelse mellan anslagsbeloppen måste emellertid uppmärksammas, att för innevarande budgetår vunnits en väsentlig begränsning av anslagsbehovet därigenom, att under det första budgetår, då den med civila tjänstepensionsreglementet sammanhängande nya ordningen för avsättning till civila pensionsfonden av belopp motsvarande pensionsavdrag tillämpats, till anslaget överförts såväl hela avsättningsbeloppet för nämnda budgetår för de i reglementet avsedda, till civila pensionsfonden hörande befattningarna som även pensionsavgifter enligt de tidigare pensionsbestämmelserna under närmast föregående budgetår för delvis samma befattningar. Denna anslagslättnad, som alltså är av engångskaraktär, utgjorde cirka 1,730,000 kronor, varav 1,600,000 kronor motsvara anslaget till avsättning till civila pensionsfonden och omkring 130,000 kronor utgöra vid sidan av budgeten avsatta pensionsavdrag för domänverket samt verk med specialbudgeter.

Slutligen har departementschefen framhållit, att genom ett bifall till förslaget beträffande användande för nästkommande budgetår av civila pensionsfondens inkomster — varvid departementschefen jämväl förutsatt, att nuvarande inskränkning beträffande medelsanvisningen till statens pensionsanstalt bibehölles — komme även för nästkommande budgetår att vinnas en avsevärd anslagslättnad, vilken kunde uppskattas till sammanlagt omkring 11.51 miljoner kronor i förhållande till vad som skulle erfordras, därest återgång till tidigare fonderingsprinciper ägde rum.

Då enligt vad departementschefen upplyst utredning för närvarande pågår beträffande frågan huruvida och i vilken omfattning fondering för framtiden bör ske av medel för bestridande av kostnaderna för den statliga tjänstepensioneringen, anser utskottet, som förväntar, att ifrågavarande utredning kommer att bedrivas med den skyndsamhet ärendets vikt påfordrar,

Utskottet.

sig böra biträda förslaget om fortsatt inskränkning under nästkommande budgetår i den för pensionsändamål tillämpade fonderingen.

Utskottet delar de av departementschefen anförda skälen för att med ny vetenskaplig sannolikhetsberäkning av den andel, varmed civila pensionsfonden bör deltaga i utgifterna för pensionering enligt föreskrift i 1907 års pensionslag, bör i avbidan på fonderingsspörsmålets lösning tills vidare anstå och ifrågavarande andel fastställas till 17 procent.

Emot den från ovan angivna utgångspunkter gjorda beräkningen av förevarande anslags storlek för budgetåret 1936/1937 har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda får utskottet — med hänvisning till att utskottet i utlåtanden nr 9 och nr 10 denna dag tillstyrkt de genom förberörda propositioner nr 16 och nr 17 framlagda lagförslagen — här hemställa,

att riksdagen må till *Pensionering av civila tjänstinnehavare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 5,200,000 kronor.

2:o) **Avsättning till civila pensionsfonden m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkterna 2—4 samt 7—15 framställda förslag hemställer utskottet.

att riksdagen må

a) till *Avsättning till civila pensionsfonden* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 1,600,000 kronor;

b) till *Förvaltningsbidrag till civilstatens änke- och pupillkassa* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 50,000 kronor;

c) till *Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 3,000,000 kronor;

d) till *Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga extra provinsialläkare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 18,000 kronor;

e) till *Understöd till vissa f. d. anställningshavare vid sinnessjukhusen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 35,000 kronor;

f) till *Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga lasarettsläkare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 5,000 kronor;

g) till *Bidrag till sjuksköterskors pensionering* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 200 kronor;

h) till *Statens bidrag till pensionering av barnmorskor* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,000 kronor;

i) till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 430,000 kronor;

j) till Pensionering av förmän och arbetetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 170,000 kronor;

k) till Understöd åt änkor och barn efter tjänstemän vid tullverket för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor;

l) till Bidrag till tullstatens enskilda pensionsinrättning för budgetåret 1936/1937 anvisa ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

3:o) **Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt.** Under punkten 16 har Kungl. Maj:t framlagt förslag beträffande anslag till statens pensionsanstalt.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 1,000,000 kronor.

Chefen för finansdepartementet har erinrat, att under senaste åren i syfte att begränsa utgifterna under elfte huvudtiteln anvisningen av statsmedel till statens pensionsanstalt inskränkts till ett belopp, som — jämte anstaltens övriga inkomster — beräknats erforderligt för bestridande av anstaltens löpande utgifter utan anlitan­de av dess kapitalbehållning.

I anslutning till vad departementschefen under punkten 1 av elfte huvudtiteln yttrat har departementschefen förordat, att medelsanvisningen till statens pensionsanstalt jämväl för budgetåret 1936/1937 skulle begränsas på sätt nyss angivits, samt ansett anslaget för detta budgetår böra upptagas med oförändrat belopp eller 1,000,000 kronor.

Under åberopande i tillämpliga delar av vad utskottet under punkten 1 av detta utlåtande anfört hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,000,000 kronor.

4:o) **Bidrag till kungl. hovkapellet's pensionsinrättning m. m.** Med biträdande av Kungl. Maj:ts under punkterna 17—31 framställda förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) till *Bidrag till kungl. hovkapellet's pensionsinrättning* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 5,000 kronor;

b) till *Bidrag till universitetets i Uppsala pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 9,000 kronor;

c) till *Bidrag till pensionsinrättningen för änkor och barn efter ämbets- och tjänstemän vid universitetet i Lund* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 7,200 kronor;

d) till *Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 157,276 kronor;

e) till *Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 60,000 kronor;

f) till *Tilläggpensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 420,000 kronor.

g) till *Pensioner åt vissa f. d. befattningshavare vid lotsverket* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 15,000 kronor;

h) till *Ersättning åt efterlevande till befattningshavare vid lotsverket, som avlidit till följd av olycksfall i tjänsten*, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 12,000 kronor;

i) till *Understöd åt vissa förutvarande befattningshavare vid lotsverket eller deras änkor och barn* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 15,000 kronor;

j) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Bidrag till pensionsanstalten* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 140,000 kronor;

k) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Förbättring av pensioneringen inom fjärde klassen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 35,000 kronor;

l) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 31,000 kronor;

m) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Tilläggpensioner under år 1936 åt pensionstagarna* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 125,000 kronor;

n) till *Handelsflottans pensionsanstalt: Förvaltningsbidrag* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 1,500 kronor;

o) till *Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig*, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 50,000 kronor.

B. Militära pensionsväsendet.

5:o) **Pensionering av militära befattningshavare m. m.** Med biträdande av Kungl. Maj:ts under punkterna 32—35, 37—43 och 45 framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Pensionering av militära befattningshavare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 13,200,000 kronor;

b) *dels* till *Vadstena krigsmanshuskassa* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,160,000 kronor;

dels ock besluta, att till förslagsanslaget till Vadstena krigsmanshuskassa skola efter ingången av budgetåret 1936/1937 för samma budgetår överföras ej mindre från invalidhusfonden ett belopp av 215,000 kronor än även från indelningsverkets besparingsfond av fondens kapitaltillgångar ett belopp av 60,000 kronor;

c) till *Pensionering av f. d. daglönare vid marinen* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 250,000 kronor;

d) till *Pensionering av viss flottans gemenskap* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 150,000 kronor;

e) *dels* till *Dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,000,000 kronor;

dels ock besluta, att till nämnda anslag skall under budgetåret 1936/1937 från indelningsverkets besparingsfond av fondens kapitaltillgångar överföras ett belopp av 40,000 kronor;

f) till *Arméns familjepensionskassa: bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 118,000 kronor,

g) till *Arméns familjepensionskassa: förvaltningsbidrag* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 55,100 kronor;

h) till *Marinens familjepensionskassa: Ersättning för minskade inkomster till flottans pensionskassas gratialfond* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 16,650 kronor;

i) till *Marinens familjepensionskassa: Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med veder-*

Bankoutskottets utlåtande Nr 11.

likar vid marinen för budgetåret 1936/1937 anvisa ett anslag av 43,000 kronor;

j) till *Marinens familjepensionskassa: Förvaltningsbidrag* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 29,800 kronor;

k) till *Pensionstillägg åt änkor och barn efter militära befattningshavare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 120,000 kronor;

l) till *Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring*, för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,125,000 kronor.

C. Gemensamma anslag.

6:o) **Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under punkterna 47—49 framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *Pensioner enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 350,000 kronor;

b) till *Pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 10,000 kronor;

c) till *Diverse pensioner och understöd m. m.* för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,800,274 kronor.

Uppskjutna frågor.

7:o) **Beträffande Kungl. Maj:ts** under punkterna 5, 6, 36 och 44 framställda förslag i fråga om dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl., åt f. d. militära befattningshavare m. fl. samt åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare kommer utskottet framdeles att avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

Stockholm den 27 februari 1936.

På bankoutskottets vägnar:

EDVIN LEFFLER.

Vid förestående ärendens slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindgren, Lindley, Ernfors, Bjurström**, *Ström* i Lidköping, *Swartling**, *Bodin* och *Danielsson**; dock att herrar *Lindgren, Bodin* och *Danielsson* icke deltagit i behandlingen av punkterna 1:o), 2:o) a) och 3:o), varemot i deras ställe herrar *Ehrnberg, Johansson* i Friggeråker och *Nilsson* i Mölndal deltagit i behandlingen av nämnda punkter;

från andra kammaren: herrar *Leffler, Paulsen, K. A. Westman, Johansson* i Sollefteå*, *Andersson* i Falkenberg*, *Carlson, Gustavson* i Västerås och *Westerdahl*; dock att herrar *K. A. Westman, Gustavson* i Västerås och *Westerdahl* icke deltagit i behandlingen av punkterna 1:o), 2:o) a) och 3:o), varemot i deras ställe herrar *Mattsson, Severin* och *Laurén* deltagit i behandlingen av nämnda punkter.

---

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

vid punkterna 1:o), 2:o) a) och 3:o) av herr *Ernfors*.